

Ο λαγός και το λιοντάρι

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ*

Από την αρχή της κρίσης, ασήκωτο βάρος της χώρας στη σισύφεια προσπάθεια εξόδου από αυτήν ήταν πάντοτε η βουλιμική ανυπομονησία των κομμάτων να αποκτήσουν ή να μεγιστοποιήσουν την εξουσία.

Ανυπόμονος και τυχοδιωκτικός ο κ. Τσίπρας (με τη βοήθεια του μοιραίου Φ. Κουβέλη) εκβίασε την προεδρική εκλογή το 2014 για να ανέλθει στην εξουσία, χωρίς κανένα απολύτως σχέδιο, όπως αποδείχθηκε. Ακυρώνοντας την ανάκαμψη της οικονομίας του 2014 –που σήμερα πασχίζει να επαναφέρει.

Είναι σαφές ότι η κυβέρνηση Τσίπρα προσπαθεί να κλείσει το ταχύτερο δυνατόν τη 2η αξιολόγηση – αν και όχι με κάθε πολιτικό κόστος. Είναι μία από τις λίγες στιγμές όπου το πολιτικό συμφέρον του κ. Τσίπρα ταυτίζεται με το συμφέρον της χώρας.

Η ανυπομονησία της αντιπολίτευσης να έρθει στην εξουσία σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία, εκκρεμύσας της αξιολόγησης, δεν είναι παραγωγική. Δεν είναι καν ευφυής, παιδευμένη σε μια μηδενικού αθροίσματος

μυωπική θεώρηση: ό,τι βλάπτει τον Τσίπρα ωφελεί εμάς.

Εάν ο κ. Τσίπρας αποφασίσει να δραπετεύσει από τις ευθύνες του μέσω εκλογών, θα αφήσει στον διάδοχό του (και στη χώρα) το χειρότερο δυνατό πακέτο. Ήδη (ψηφίζοντας την απλή αναλογική) ο κ. Τσίπρας έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να εξασφαλίσει ακυβερνησία μετά τις μεθεπόμενες εκλογές – αφού δεν το κατάφερε για τις επόμενες. Οι συνθήκες αλλαγής κυβέρνησης με εκκρεμύσας την αξιολόγηση απλώς θα επιταχύνουν τη φθορά.

Ομως η χώρα δεν έχει την πολυτέλεια μιας ακόμα χαμένης ανάκαμψης. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας (τελευταία γραμμή άμυνας της χώρας) εκπέμπει αγωνιώδεις προειδοποιήσεις. Θυμίζει ότι η χώρα τα προηγούμενα χρόνια επιτέλεσε τεράστια προσαρμογή: η φούσκα του Δημοσίου έχει σκάσει, η ανταγωνιστικότητα κόστους έχει αποκατασταθεί, εξαγωγές και εμπορεύσιμος τομέας έχουν αυξήσει το μερίδιό τους στην οικονομία. Και τούτο παρά την

Υπάρχει ακόμα χρόνος να σωθεί η παρτίδα. Αλλά χρειάζονται πλεονάσματα ευθύνης, αυτοσυγκράτησης και αυταπάρνησης.

πιστωτική ασφυξία και τα capital controls. Αυτή η πρόοδος, και οι θυσίες που την κατέστησαν δυνατή, κινδυνεύει να ακυρωθεί, εάν διολισθησουμε στην εντροπία των καθυστερήσεων της αξιολόγησης ή στον αστερισμό της πολιτικής αστάθειας. Ακόμα σημαντικότερα είναι όσα δεν λέγονται: οι θανάσιμοι κίνδυνοι για το τραπεζικό σύστημα και την οικονομία συνολικά εάν η αξιολόγηση τραβήξει έως την άνοιξη, εάν η ένταξη στο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της ΕΚΤ αναβληθεί, εάν η ανάκαμψη του 2017 αποδειχθεί κωλή. Στη δύσκολη αυτή καμπή μεγάλη ευθύνη έχουν συγκεκριμένοι παράγοντες των δανειστών. Το ΔΝΤ

έχει δικιο στη θεωρία. Το ασφαλιστικό σύστημα παραμένει βαριά ελλειμματικό. Οι μισοί φορολογούμενοι απαλλάσσονται από φόρο εισοδήματος, οδηγώντας σε παραγωγική ασφυξία τους άλλους μισούς. Το ποσοστό είναι εξωφρενικό. Είναι απολύτως βάσιμη η πρόταση από το ΔΝΤ της ανάγκης μείωσης των πρωτογενών πλεονασμάτων και ελάφρυνσης του χρέους. Το ΔΝΤ παίρνει άριστα στα Οικονομικά – αλλά κάτω από τη βάση στα μαθήματα της Πολιτικής και της Ιστορίας. Δεν υπάρχει προηγούμενο δυτικής, δημοκρατικής, ανεπτυγμένης χώρας, που να διέρχεται επτά συνεχόμενα χρόνια αλληπάλληλων περικοπών συντάξεων, μισθών, εισοδημάτων, ύφεσης, χωρίς να έχει εκραγεί. Το ΔΝΤ μιλά ωσάν η κυβέρνηση της Ελλάδας να λειτουργούσε σε συνθήκες πολιτικού και κοινωνικού κενού. Και αυτό εν έτει 2016, όταν οι αστοχίες πολιτικών διεθνώς έγιναν όπλο των δημαγωγών και γέννησαν τέρατα.

Η χρόνια «αντιπαράθεση» των ιδιότυπων εχθρών-φίλων (frenemies) ΔΝΤ - Σόιμπλε, κύρια αιτία καθυστέρησης

της αξιολόγησης, καίει, τη μία μετά την άλλη, τις φιλοευρωπαϊκές πολιτικές δυνάμεις της Ελλάδας. Κι αυτό είναι ακόμα το καλό σενάριο. Το κακό λέει ότι απλώς προωθείται ο τελικός στόχος εξώθησης της Ελλάδας από το ευρώ – με δική της πρωτοβουλία.

Κύριες ευθύνες, βέβαια, ανήκουν στον Ιανό Έλληνα πρωθυπουργό. Από τη μια εργάστηκε σοβαρά για να κλείσει την αξιολόγηση, απομάκρυνε τους πιο αναξιόπιστους από την κυβέρνηση, έδωσε εντολές στους Τσακαλώτο και Χουλιαράκη να διαπραγματευθούν έντιμα και παραγωγικά με τους θεσμούς. Από την άλλη, ο κ. Τσίπρας παραμένει δέσμιος του παρελθόντος του, του παρόντος του, και του πολιτικού του χαρακτήρα. Με την ανεύθυνη πολιτεία του στην αντιπολίτευση, με την ανεκδιήγητη κυβέρνηση του 2015, έκανε ό,τι μπορούσε για να επιβεβαιώσει κάθε αρνητικό στερεότυπο για τους Έλληνες πολιτικούς.

Με τη μονομερή ενέργεια του χριστουγεννιάτικου μπουναμά στους συνταξιούχους των 800 ευρώ έδωσε ευκαιρία στα γεράκια του Eurogroup να

ανακτήσουν το ηθικό πλεονέκτημα. Θα μπορούσε να βρίσκεται σε θέση επιστεύδοντα, αλλά κατέληξε απολογούμενος. Και προσθέτοντας στη ζημιά την ταπεινώση, έδωσε συνέχεια στην αντιπαράθεση με τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών, με συμπλεγματικές δηλώσεις για τα «πλεονάσματα ψυχής του ελληνικού λαού» έναντι εκείνων «που δεν είναι καλά στην ψυχή τους», τις οποίες έσπευσε μετά να καταπεί (είπαμε και μια κουβέντα παραπάνω...), παραπέμποντας στο γνωστό ανέκδοτο με τον λαγό και το λιοντάρι. Τα λαϊκίστικά του αντανάκλαστα θυμίζουν σε κάθε ευκαιρία ποιος είναι, και ποιος περιμένει να ξαναγίνει.

Υπάρχει ακόμα χρόνος να σωθεί η παρτίδα. Αλλά χρειάζεται πλεονάσματα ευθύνης, αυτοσυγκράτησης και αυταπάρνησης – και σίγουρα όχι πομπώδους και κουτοπόνηρης κενολογίας.

* Ο κ. Γιώργος Παγουλάτος είναι καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας. Το βιβλίο του «Το Νησί που Φεύγει: 121+1 κείμενα για την κρίση» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος.